

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2023. № 9.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.9.22>
УДК 338.984; 338.266

*Н. О. Шпак,
д. е. н., професор, професор кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва,*

*Національний університет «Львівська політехніка», Львів
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0620-2458>*

*К. О. Дорошкевич,
к. е. н., доцент, доцент кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва,*

*Національний університет «Львівська політехніка», Львів
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3966-224X>*

*Г. І. Ковток,
здобувач освіти третього рівня кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва,*

*Національний університет «Львівська політехніка», Львів
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0533-9268>*

ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ПРОФІЛІВ ТАКТИЧНИХ ІННОВАЦІЙНИХ ІНСТРУМЕНТІВ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

*N. Shpak,
Doctor of Economic Science, Professor,
Professor of the Department of Management and International Business,
Lviv Polytechnic National University
K. Doroshkevych,
PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Management and International Business,
Lviv Polytechnic National University
H. Kovtok,
Postgraduate of the Department of Management and International Business,
Lviv Polytechnic National University*

FORMATION AND USE OF PROFILES OF TACTICAL INNOVATIVE TOOLS OF ECONOMIC DEVELOPMENT OF ENTERPRISES IN THE CONDITIONS OF EUROPEAN INTEGRATION

У статті досліджено концептуальні умови використання тактичних інноваційних інструментів економічного розвитку підприємств в умовах євроінтеграції, на основі яких окреслено пріоритети їх застосування на підприємствах. З метою їх урахування, рекомендовано формування і використання профілів тактичних інноваційних інструментів економічного розвитку підприємств в умовах євроінтеграції.

Під профілем тактичних інструментів запропонуємо розуміти аналітичний засіб, який дозволяє розкрити їх унікальні риси шляхом графічного співставлення поточного та цільового станів, які визначені, зважаючи на пріоритетні завдання підприємств в умовах поєднання євроінтеграційних процесів. Для їх формування рекомендовано такі етапи: визначення мети та постановка завдань із формування профілів тактичних інноваційних інструментів економічного розвитку підприємств в умовах євроінтеграції; інформаційне забезпечення та формування експертної групи; встановлення цільових значень для параметрів оцінювання (екологічність, експортна орієнтація, інноваційна спрямованість, правова захищеність, інвестиційна привабливість, ресурсозатратність та ресурсозабезпеченість); оцінювання фактичного стану тактичних інноваційних інструментів за визначеними параметрами в умовах євроінтеграції; порівняння фактичного та цільового профілю та його графічне представлення. Апробація запропонованих етапів на ТОВ «ШК «Світанок +» та ТОВ «Євро Форвардінг» довела їх дієвість та здатність розкрити унікальні риси тактичних інноваційних інструментів інноваційного розвитку підприємств в умовах євроінтеграції.

The article examines the conceptual conditions for the use of tactical innovative tools of economic development of enterprises in the conditions of European integration, on the basis of which the priorities of their application at enterprises are outlined: production and sale of environmentally friendly goods, export orientation of production to EU markets, increasing the innovative component of production, energy savings, protection of rights intellectual property, attraction of foreign

investors for the implementation of innovative projects, rational use of own and borrowed resources, etc. In order to take them into account, it is recommended to form and use profiles of tactical innovative tools for the economic development of enterprises in the conditions of European integration.

The purpose of the study. *Under the profile of tactical tools, we propose to understand an analytical tool that allows you to reveal their unique features by graphically comparing the current and target states, which are determined taking into account the priority tasks of enterprises in the conditions of revitalization of European integration processes. The following stages are recommended for their formation: determining the goal and setting tasks for the formation of profiles of tactical innovative tools for the economic development of enterprises in the conditions of European integration; information provision and formation of an expert group; setting target values for the evaluation parameters of tactical innovative tools for the economic development of enterprises in the conditions of European integration (environmental friendliness, export orientation, innovative orientation, legal protection, investment attractiveness, resource consumption and resource availability); assessment of the actual state of tactical innovative tools of economic development of enterprises according to the defined parameters in the conditions of European integration; comparison of actual and target profile of tactical innovative tools of economic development of enterprises and its graphic presentation.*

Research results. *Approbation of the proposed stages at ShK Svitanok + LLC and Euro Forwarding LLC proved their effectiveness and ability to reveal the unique features of tactical innovative tools for the innovative development of enterprises in the conditions of European integration.*

Ключові слова: *тактичні інструменти, економічний розвиток, євроінтеграція, профіль, формування і використання.*

Keywords: *tactical tools, economic development, European integration, profile, formation and use.*

Постановка проблеми. Тактичні інноваційні інструменти інноваційного розвитку підприємства можуть бути визначені як короткострокові адаптивно-релятивні засоби, призначені для практичної реалізації незворотних, керованих і цілеспрямованих змін кількісно-якісного і сутнісного характеру у економічній системі підприємства, що відбуваються під впливом зміни середовища діяльності (економічних суперечностей, потреб і інтересів стейкхолдерів тощо) та обумовлюють розвиток засобів виробництва і соціально–економічних відносин, підвищення гнучкості, досягнення стану оптимального і ефективного функціонування підприємства та інших стратегічних цілей. Для досягнення цілей євроінтеграції на підприємствах та забезпечення результативності тактичних інноваційних інструментів економічного розвитку слід забезпечити аргументоване та раціональне підґрунтя їх практичного використання. Як відомо, методичні положення спрямовані на формування ефективних режимів, призначених для організування використання тактичних інноваційних інструментів економічного розвитку підприємств та їх удосконалення, що слід дослідити ретельніше.

Представники керівної підсистеми підприємства зацікавлені у реалізації відповідних тактичних інноваційних підходів до економічного розвитку та отриманні очікуваних результатів, що сприяють реалізації стратегічних цілей підприємства. Водночас неточне та хаотичне використання різноманітних тактичних інноваційних інструментів економічного розвитку знижує їх результативність у періоди часу до одного року та призводить до непрогнозованих наслідків. Тому, при формуванні методичних положень із використання слід передбачити майбутні результати для підприємства, а також можливість регулювання як об'єктивної реакції на зміну зовнішнього та внутрішнього середовища діяльності підприємства в умовах євроінтеграції. Це забезпечить систематичне гнучке використання тактичних інноваційних інструментів економічного розвитку, виходячи із чинних пріоритетів співробітництва із ЄС.

У ході останніх кроків євроінтеграції України у серпні 2023 р. ухвалено низку законопроектів, як необхідні для вступу України в Євросоюз; завершено II етап селф-скринінгу адаптації законодавства України до права ЄС (органами державної влади опрацьовано близько 28000 актів права ЄС, за результатами чого сформовано 34 звіти); активізовано діяльність із напрацювання нормативно-правових актів у сфері захисту фінансових інтересів ЄС; Кабінет Міністрів України схвалив постанову, яка приводить Технічний регламент безпеки машин у відповідність до норм ЄС тощо. Це дає підстави очікувати, що рішення почати переговори про членство України в ЄС ухвалять цього річ. Також передбачуваним є прискорення процедур на шляху до членства в ЄС.

Тож, дієвість тактичних інноваційних інструментів економічного розвитку підприємств в умовах євроінтеграції пропонуємо пов'язати із завданнями щодо виконання Угоди про асоціацію із ЄС [1]. Це вимагає виконання плану вітчизняних реформ у багатьох сферах та безпосередньо впливає на діяльність вітчизняних підприємств.

На основі угоди про асоціацію із ЄС у економічному аспекті пріоритетними є безпека підприємництва, впровадження принципів збалансованого розвитку в усіх видах економічної діяльності, зниження рівня криміналізованості економічної і фінансової сфер, активізація інвестиційної діяльності та торгівлі екологічно чистими товарами, послугами і технологіями та впровадження європейських технологічних стандартів (зокрема щодо енергозбереження та екологічного маркування), спрощення митних процедур (використання митних регуляторів - розвиток взаємного прозорого торговельного середовища, підтримка спрощення законної торгівлі) та сприяння торгівлі, захист прав інтелектуальної власності тощо. Щодо політичних параметрів, то слід забезпечити сталість демократичних процедур та рівності перед законом для усіх учасників соціально-економічних відносин і політичних процесів, гарантування прав людини і верховенство права, що повинно супроводжуватись антикорупційними реформами та боротьбою із іншою протиправною діяльністю, що завдає шкоди фінансовим інтересам ЄС.

Також слід загадати про правову систему, адже подальший розвиток законодавства України є необхідним у контексті імплементації положень відповідно до міжнародних шаблонів і стандартів ЄС. Ці процеси спрямовані на розвиток двостороннього та багатостороннього співробітництва України із країнами ЄС [1-5].

Ураховуючи вищенаведене, сформуємо концептуальні умови використання тактичних інноваційних інструментів економічного розвитку підприємств в умовах євроінтеграції:

- Усунення технологічних бар'єрів у торгівлі та підвищення безпеки підприємництва, що сприяє інноваційному розвитку та зростанню конкурентоспроможності вітчизняної продукції;

- Сприяння впровадженню принципів сталого розвитку шляхом заохочення інвестицій і торгівлі екологічними товарами;

- Забезпечення умов для розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності в процесі реалізації заходів із покращення інвестиційного клімату та формування сприятливого ділового середовища, захисту прав інтелектуальної власності, розвитку інвестиційної інфраструктури тощо;

- Удосконалення митних регуляторів, спрощення митних процедур в умовах розвитку торгівлі із країнами ЄС та сприяння експорту;

- Гармонізація чинного законодавства з метою його наближення до законодавства ЄС;

- Усебічне розкриття інформації щодо стану реалізації євроінтеграційних процесів, стану іноземних ринків, основних тенденції їх зміни тощо.

Виходячи із наведених умов євроінтеграції, в основі використання тактичних інноваційних інструментів економічного розвитку підприємств закладені такі пріоритети: виробництво та реалізація екологічно чистих товарів, експортна орієнтація виробництва на ринки ЄС, підвищення інноваційної складової виробництва, економія енергоносіїв, захист прав інтелектуальної власності, залучення іноземних інвесторів для реалізації інноваційних проєктів, раціональне використання власних та залучених ресурсів тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Для урахування концептуальних умов використання тактичних інноваційних інструментів економічного розвитку підприємств пропонуємо формування їх профілів в умовах євроінтеграції. Поняття профілю має різне змістове наповнення та використовується у економіці по відношенню до об'єктів (боргів, ризику, кінцевих споживачів, територіальних громад, організаційної культури, інноваційної діяльності, ринку тощо), так і до властивостей (мотиваційних характеристик, компетенцій тощо) [6-14]. Порівняємо визначення та функціональне призначення профілів об'єктів і процесів, що рекомендоване у економічній літературі (табл. 1).

Таблиця 1. Визначення та функціональне призначення профілів економічних об'єктів та процесів

Види економічних профілів	Джерела	Сутність та призначення
Профіль боргу	Кореняко М.Г. [6]	Вказує на властиві одночасні ризики, які посилюються внаслідок макроекономічних чи фінансових шоків
Профіль ризику	Вакульчик О.М. та Сисолятіна І.Г. [14]	Містить сукупність відомостей про сферу, індикатори ризику та рекомендації із застосування необхідних заходів запобігання або мінімізації ризику; передбачає аналітичну підтримку роботи персоналу
Мотиваційний профіль	Білецька Г.С. [7]	Формується з метою виявлення у працівників ставлення до мотиваційних факторів, серед яких чинники матеріального і нематеріального характеру, що дозволяє надати рекомендації для удосконалення мотиваційної системи
Профіль кінцевого споживача	Боліла С.Ю. та Федорчук О.М. [8]	Передбачає урахування смаків споживачів шляхом маркетингових досліджень для розроблення рекомендацій за комплексом маркетингу для виробників відповідної галузі
Компетентнісний профіль	Поливана Л.А. та Луценко О.А. [9]	Список компетенцій, який забезпечує точне визначення рівня їх прояву для відповідної посади
Ідентифікаційний профіль територіальної громади	Заблодська І.В. та Гречана С.І. [10]	Таблично-графічне зображення взаємозв'язку основних властивостей територіальної громади, який дозволяє об'єднувати їх унікальні ознаки та здійснювати порівняння у різних площинах, а також формувати перелік титульних рис унікальності
Профіль організаційної культури	Кубарева І.В. та Незамедінова Т.С. [11]	Наочне бачення фактичного та цільового станів організаційної культури
Інноваційний (науково-інноваційний) профіль	Мельник О.І. [12]	Інструмент порівняльного статистичного аналізу науково-технічного потенціалу та інноваційної активності економічної системи

Джерело: складено за [6-14]

Отже, призначення профілів полягає у розвитку економічних об'єктів чи процесів, задля чого він служить інструментом аналізування (здійснює аналітичну підтримку), надає табличне (графічне) зображення та дозволяє розкрити їх унікальні риси. Зважаючи на окреслені вище сутнісні визначення (табл. 1), профілю притаманне акумулювання характерних ознак поточного та цільового стану економічних явищ та об'єктів.

Формулювання цілей статті. Надати рекомендації для застосування тактичних інноваційних інструментів економічного розвитку підприємств, які би відповідали концептуальним умовам реалізації євроінтеграційних процесів та їх пріоритетним завданням для підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Під профілем тактичних інструментів пропонуємо розуміти аналітичний засіб, який дозволяє розкрити їх унікальні риси шляхом графічного співставлення поточного та цільового станів, які визначені, зважаючи на пріоритетні завдання підприємств в умовах поживлення євроінтеграційних процесів. Для їх формування слід обрати параметри для порівняння, що пропонуємо здійснити, виходячи із концептуальних умов використання тактичних інноваційних інструментів економічного розвитку підприємств в умовах євроінтеграції. До таких параметрів зараховано: екологічність, експортну орієнтацію, інноваційну спрямованість, правову захищеність, інвестиційну привабливість, ресурсозатратність та ресурсозабезпеченість (табл. 2). Зрозуміло, що самі тактичні інструменти економічного розвитку підприємств можуть не володіти певними рисами, що відображені у вказаних параметрах оцінювання. Проте вони забезпечують розвиток підприємства в умовах євроінтеграції, що повинно відповідати його концептуальним умовам, які окреслені вище. Саме цю здатність слід оцінити при формуванні профілів тактичних інноваційних інструментів економічного розвитку підприємств.

Таблиця 2. Параметри профілів тактичних інноваційних інструментів економічного розвитку підприємств

Параметри	Значення
Екологічність	Дозволяє оцінити здатність підприємства взаємодіяти на ринку ЄС шляхом торгівлі екологічними товарами у результаті використання відповідного тактичного інноваційного інструменту економічного розвитку
Експортна орієнтація	Визначає спрямованість тактичного інструменту інноваційного розвитку підприємства на збільшення конкурентоспроможності продукції на ринку ЄС, що забезпечує експортну діяльність підприємства
Інноваційна спрямованість	Вказує на реалізацію підприємством тактичних інноваційних інструментів економічного розвитку, які сприяють підвищенню інноваційної складової виробничо-господарських процесів
Правова захищеність	Визначає здатність підприємства підвищити правовий рівень захисту об'єктів його інтелектуальної власності шляхом використання відповідних тактичних інноваційних інструментів економічного розвитку
Інвестиційна привабливість	Визначає те, наскільки тактичний інноваційний інструмент економічного розвитку сприяє підвищенню інвестиційної привабливості підприємства чи його проєктів
Ресурсозатратність	Вказує на переважне спрямування тактичних інноваційних інструментів економічного розвитку на зниження рівня використання ресурсів
Ресурсозабезпеченість	Дозволяє оцінити здатність підприємства бути присутнім на ринку ЄС у процесі дбайливого споживання власних ресурсів та використання тактичних інноваційних інструментів економічного розвитку

Джерело: авторська розробка

Рекомендуємо такі етапи формування профілів тактичних інноваційних інструментів економічного розвитку підприємств в умовах євроінтеграції: визначення мети та постановка завдань із формування профілів тактичних інноваційних інструментів економічного розвитку підприємств в умовах євроінтеграції; інформаційне забезпечення та формування експертної групи; встановлення цільових значень для параметрів оцінювання тактичних інноваційних інструментів економічного розвитку підприємств в умовах євроінтеграції (табл. 2); оцінювання фактичного стану тактичних інноваційних інструментів економічного розвитку підприємств за визначеними параметрами в умовах євроінтеграції; порівняння фактичного та цільового профілю

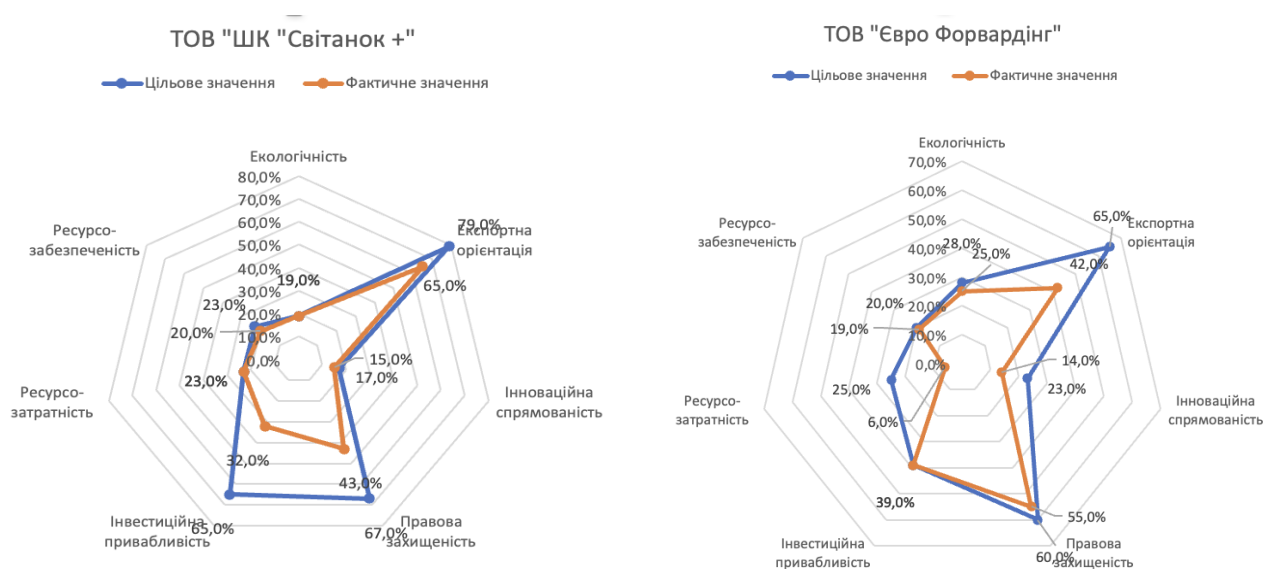
тактичних інноваційних інструментів економічного розвитку підприємств та його графічне представлення.

Для забезпечення результативності профілів тактичних інноваційних інструментів економічного розвитку, нами рекомендовано оцінювати кожний із параметрів залежно від рівня прояву ознаки від 0 до 100%, як це здійснено у [11]. При цьому 0 вказує на відсутність впливу на розвиток підприємства в умовах євроінтеграції за вказаним параметром, а 100% - на наявний сильний вплив. До процесу оцінювання слід залучати експертну групу.

Як методи графічного представлення нами обрано діаграму радара - графічний метод відображення багатовимірних даних у вигляді двовимірного графіка. Це дозволяє наочно визначити властивості тактичного інноваційного інструменту економічного розвитку та фактичний стан його впливу на перебіг євроінтеграційних процесів на підприємстві. Перевіримо це у процесі експериментальних досліджень на підприємствах.

Впровадження наведених вище рекомендацій із формування профілів тактичних інноваційних інструментів економічного розвитку у практичну діяльність підприємств здійснено на базі ТОВ «ШК «Світанок +» та ТОВ «Євро Форвардінг».

Підприємства мають однакову організаційно-правову форму (товариство з обмеженою відповідальністю), проте відрізняються між собою видами діяльності. Основним видом діяльності ТОВ «ШК «Світанок +» є дублення шкір і оздоблення шкіри; вичинка та фарбування хутра. ТОВ «Євро Форвардінг» здійснює іншу допоміжну діяльність у сфері транспорту. Обидва підприємства у своїй діяльності використовують таргетинг, який нами віднесено до тактичних інструментів інноваційного розвитку. В умовах євроінтеграції, концептуальні умови якої сформовано вище, побудовано профілі таргетингу обох підприємств. Експертною групою із працівників підприємств та фахівців із міжнародних економічних відносин, оцінено цільові та фактичні значення параметрів профілю (рис. 1).

Рис. 1. Порівняння профілю таргетингу ТОВ «ШК «Світанок +» та ТОВ «Євро Форвардінг» в умовах євроінтеграції

Джерело: складено за результатами експертних оцінок

Чисельність експертної групи складала 17 осіб. Розрахунок здійснено, зважаючи на граничну похибку досліджень, що не повинна перевищувати 10%.

За результатами експертних оцінок цільові значення для таргетингу, що відсотково оцінені у діапазоні [0;100] відрізняються. Для ТОВ «ШК «Світанок +» найбільше цільове значення (79%) надано параметру експортної орієнтації, що вказує на значний потенціал реалізації продукції підприємства (шкіри та хутра) на ринку ЄС. Цьому сприяє таргетинг, адже він передбачає раціональне сегментування потенційних споживачів.

Для ТОВ «Євро Форвардінг», що переважно здає в оренду транспортні засоби та надає послуги у сфері обслуговування автотранспорту, цільове значення за параметром експортна орієнтація є меншим (65%), адже експортний потенціал підприємства є нижчим, зважаючи на прив'язаність до місця надання послуг.

Водночас, виходячи із сутності таргетингу (вибір потенційних клієнтів, яким підприємство прагне продавати товари або послуги), його вплив на ресурсозабезпеченість та ресурсозатратність є слабким. Це відображено

відповідними відсотковими цільовими значеннями параметрів профілю (23% для ТОВ «ШК «Світанок +» та 20 і 25% у ТОВ «Євро Форвардінг» відповідно).

Інноваційна спрямованість таргетингу для обох підприємств є незначною (17% для ТОВ «ШК «Світанок +» та 23 % у ТОВ «Євро Форвардінг»), адже даний тактичний інструмент інноваційного розвитку спрямований на ринкову діяльність підприємств, а не на його внутрішні бізнес-процеси. Такі параметри як інвестиційна привабливість та правова захищеність оцінені експертами високо для ТОВ «ШК «Світанок +» (65% і 67% відповідно), зважаючи на таке. У процесі таргетингу можна відібрати продукти, які зацікавлять потенційних інвесторів; складовою таргетингу є вивчення ринку ЄС, що дозволяє отримати відповідну інформацію щодо необхідного рівня патентного та правового захисту об'єктів інтелектуальної власності. Щодо ТОВ «Євро Форвардінг», то інвестиційна привабливість оцінена на 39%, а правовий захист – на 60%. Такі оцінки викликані специфікою діяльності підприємства, що уже отримало усі необхідні дозволи і ліцензії та не реалізовує інвестиційні проекти. Щодо параметру екологічності, то у процесі таргетингу не реалізується потенціал підвищення рівня екологічності товарів та послуг для підприємств.

Оцінюючи фактичні та цільові значення у профілі таргетингу ТОВ «Євро Форвардінг» (рис. 1), зробимо висновки про наявність потенціалу залучення до євроінтеграційних процесів за параметрами експортна орієнтація, інноваційна спрямованість, ресурсозатратність. Вони пов'язані із використанням альтернативного палива, зниження рівня його споживання, збільшення термінів використання транспортних засобів на інноваційній основі тощо.

Щодо ТОВ «ШК «Світанок +» то більшу увагу слід приділити правовій захищеності продукції підприємства на ринку ЄС та її інвестиційній привабливості. У даному контексті актуальними є певні роз'яснення щодо зовнішньої торгівлі із країнами ЄС, що надане Кабінетом Міністрів України [15]. Зокрема, обов'язковим для деяких або всіх видів продукції в межах Групи 42 (Вироби із шкіри; шорно-сідельні вироби та упряж; дорожні речі, сумки та аналогічні товари; вироби з кишок тварин (крім кетгуту з натурального шовку),

при експорті в Європейський Союз є дотримання таких правил: обмеження використання деяких хімічних речовин у текстильній та шкіряній продукції; дотримання технічних стандартів для засобів індивідуального захисту; дотримання вимог захисту загрожених видів CITES; відповідність пакування; заборона на імпорт хутра кішок і собак та продукції, що містить таке хутро.

Висновки. Як відомо, у ході реалізації євроінтеграційних процесів Україна набула статус кандидата на членство у ЄС у 2022 р. Протягом 2023 р. в Україні ухвалено необхідні законопроекти, здійснено низку реформ та реалізовано урядові ініціативи, що дозволяє очікувати переговори про членство України в ЄС уже цього року. Водночас актуальними завданнями на шляху до членства ЄС є: безпека підприємництва, розвиток екологічної складової двосторонньої торгівлі із ЄС; підвищення рівня конкурентоспроможності продукції та її експорт; сприяння впровадженню принципів сталого розвитку; перехід підприємств на інноваційний шлях розвитку, що збільшить їх інвестиційну привабливість тощо; удосконалення митних регуляторів, спрощення процедур митного контролю; гармонізація чинного законодавства з метою його наближення до законодавства ЄС тощо.

З метою урахування концептуальних умов євроінтеграційних процесів, рекомендовано формування і використання профілів тактичних інноваційних інструментів економічного розвитку підприємств в умовах євроінтеграції (аналітичного засобу, який дозволяє розкрити унікальні риси тактичних інструментів шляхом графічного співставлення поточного та цільового станів їх параметрів). Для їх формування рекомендовано такі етапи: визначення мети та постановка завдань із формування профілів тактичних інноваційних інструментів економічного розвитку підприємств в умовах євроінтеграції; інформаційне забезпечення та формування експертної групи; встановлення цільових значень для параметрів оцінювання (екологічність, експортна орієнтація, інноваційна спрямованість, правова захищеність, інвестиційна привабливість, ресурсозатратність та ресурсозабезпеченість); оцінювання фактичного стану тактичних інноваційних інструментів за визначеними

параметрами в умовах євроінтеграції; порівняння фактичного та цільового профілю та його графічне представлення.

Апробація запропонованих етапів здійснена у ТОВ «ШК «Світанок +» та ТОВ «Євро Форвардінг». За результатами експерименту встановлено, що профілі тактичних інноваційних інструментів економічного розвитку підприємств виконують покладені на них аналітичні функції. Останні пов'язані із дослідженням стану виконання пріоритетних завдань підприємств на даному етапі євроінтеграції, що можна побачити наочно у відхиленнях цільових і фактичних значень параметрів профілів. Також профілі тактичних інноваційних інструментів економічного розвитку дозволяють розкрити їх унікальні риси в умовах євроінтеграції, що визначаються концептуальними умовами її здійснення.

Література

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, ратифікована Законом № 1678-VII від 16.09.2014 р.

2. Бидик А. Г. Основні умови використання інструментів митного регулювання в практичній діяльності митних органів. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2011. № 7 (2). С. 294-300.

3. Кормич Л. І., Кормич А. І. Євроінтеграційна стратегія сучасної України: фактори впливу та проблеми реалізації. *Актуальні проблеми політики*. 2018. Вип. 61. С. 95-106.

4. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції Державної цільової програми розвитку інвестиційної діяльності на 2011-2015 роки» від 29 вересня 2010 р. № 1900-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1900-2010-p#Text>.

5. Бліщук К. М. Інноваційні інструменти місцевого економічного розвитку. *Ефективність державного управління*. 2019. № 2. С. 177-188. DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.59.2019.178436>

6. Кореняко М. Г. Муніципальні запозичення як інструмент підтримки економічного розвитку регіонів. *Регіональна економіка*. 2008. № 4. С. 32-37.

7. Білецька Г. С. Підходи до формування системи мотивації персоналу підприємств як одна з передумов підвищення їх конкурентоспроможності. *Міжнародний науковий журнал «Науковий огляд»*. 2014. Т. 6. № 5. С. 64-69.

8. Боліла С. Ю., Федорчук О. М. Дослідження профілю кінцевого споживача на регіональному ринку м'ясопродуктів як інструмент укріплення конкурентних позицій товаровиробника. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки*. 2017. № 26 (1). С. 70-74.

9. Поливана Л. А., Луценко О. А. Компетентнісний профіль фахівця в системі менеджменту персоналу. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. 2016. № 3. С. 67-73. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apie_2016_3_13

10. Заблодська І. В., Гречана С. І. Методичне забезпечення формування ідентифікаційного профілю територіальної громади. *Регіональна економіка*, 2021. №2. С. 5-14. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2021-2-1>

11. Кубарева І. В., Незамедінова Т. С. Напрями та інструменти розвитку організаційної культури виробничого підприємства. *Стратегія економічного розвитку України*, 2021. № 48. С. 114-128. DOI:10.33111/sedu.2021.48.114.128

12. Мельник О. І. Сучасні підходи до формування інноваційних профілів. URL: <https://finance.mnau.edu.ua/files/conference/2014-melnyk-spfip.pdf>

13. Лукашев С. В., Моргун Г. В. Вибір напрямів стратегії розвитку експортно-імпортової діяльності підприємства на підґрунті результатів стратегічного контролінгу. *Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. Серія: Економіка і менеджмент*. 2015. № 1. С. 100-111.

14. Вакульчик О. М., Сисолятіна І. Г. Роль митного постаудиту в побудові профілю ризику. *Вісник Академії митної служби України. Сер.: Економіка*. 2011. № 2. С. 13-24.

15. Зовнішня торгівля між Україною та ЄС. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/ugoda-pro-asociaciyu/bucklets/encyclopaediaukr-part2.pdf>

References

1. Verkhovna Rada of Ukraine (2014), The Law of Ukraine “On the ratification of the Association Agreement between Ukraine, on the one hand, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their member states, on the other hand”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1678-18#n2> (Accessed 13 Sep 2023).
2. Bydyk, A. G. (2011), “Basic conditions for using customs regulation tools in the practical activities of customs authorities”, *Aktual'ni problemy rozvytku ekonomiky rehionu*, vol. 7 (2), pp. 294-300.
3. Kormych, L. I. and Kormych, A. I. (2018), “European integration strategy of modern Ukraine: influencing factors and implementation problems”, *Aktual'ni problemy polityky*, vol. 61, pp. 95-106.
4. Cabinet of Ministers of Ukraine (2010), Resolution “On approval of the Concept of the State target program for the development of investment activity for 2011-2015”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1900-2010-p#Text>. (Accessed 10 Sep 2023).
5. Blishchuk, K. M. (2019), “Innovative tools of local economic development”, *Efektivnist' derzhavnoho upravlinnia*, vol. 2, pp. 177-188. DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.59.2019.178436>
6. Korenyako, M. G. (2008), “Municipal borrowing as a tool for supporting the economic development of regions”, *Rehional'na ekonomika*, vol. 4, pp. 32-37.
7. Biletska, G. S. (2014), “Approaches to the formation of the system of motivation of the personnel of enterprises as one of the prerequisites for increasing their competitiveness”, *Mizhnarodnyj naukovyj zhurnal «Naukovyj ohliad»*, vol. 6, no 5, pp. 64-69.
8. Bolila, S. Yu. and Fedorchuk, O. M. (2017), “Research of the profile of the final consumer in the regional market of meat products as a tool for strengthening the competitive position of the producer”, *Naukovyj visnyk Khersons'koho derzhavnoho universytetu. Ser.: Ekonomichni nauky*, vol. 26 (1), pp. 70-74.
9. Polyvana, L. A. and Lutsenko, O. A. (2016), “Competency profile of a specialist in the personnel management system”, *Aktual'ni problemy innovatsijnoi*

ekonomiky, [Online], vol. 3, pp. 67-73, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apie_2016_3_13 (Accessed 10 Sep 2023).

10. Zablodska, I. V. and Grechana, S. I. (2021), “Methodological support for the formation of the identification profile of the territorial community”, *Rehional'na ekonomika*, vol. 2, pp. 5-14. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2021-2-1>

11. Kubareva, I. V. and Nezamedinova, T. S. (2021), “Directions and tools for the development of the organizational culture of a manufacturing enterprise”, *Stratehiia ekonomichnoho rozvytku Ukrainy*, vol. 48, pp. 114-128. DOI:10.33111/sedu.2021.48.114.128

12. Melnyk, O. I. (2014), “Modern approaches to the formation of innovative profiles”, [Online], available at: <https://finance.mnau.edu.ua/files/conference/2014-melnyk-spfpf.pdf> (Accessed 10 Sep 2023).

13. Lukashev, S. V. and Morgun, G. V. (2015), “The choice of directions for the development strategy of the enterprise's export-import activity based on the results of strategic controlling”, *Visnyk Skhidnoievropejs'koho universytetu ekonomiky i menedzhmentu. Serii: Ekonomika i menedzhment*, vol. 1, pp. 100-111.

14. Vakulchuk, O. M. and Sisolyatina, I. G. (2011), “Rol mytnogo postaudytu v pobudovi profilyu rezeku”, *Visnyk Akademii mytnoi sluzhby Ukrainy. Ser.: Ekonomika*, vol. 2, pp. 13-24.

15. Khellier, M. Piatnyts'kyj, V. and Nerpij, S. (2014), “Foreign trade between Ukraine and the EU”, [Online], available at: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/ugoda-pro-asociaciyu/bucklets/encyclopaediaukr-part2.pdf> (Accessed 10 Sep 2023).

Стаття надійшла до редакції 12.09.2023 р.